

ČaJS 1.-5.6.

V minulém týdnu v ČaJS jsem se zaměřili na opakování krajů a krajských měst v ČR.

Žáci dostali papír a jejich úkolem bylo podle mapy nakreslit mapu České republiky, vyznačit na ní kraje, popsat je a dopsat jejich krajská města. Jak to dětem šlo uvidíte na fotkách.

Můžete si také vyrobit svou mapu. Jako předloha Vám poslouží mapa vzadu v učebnici.

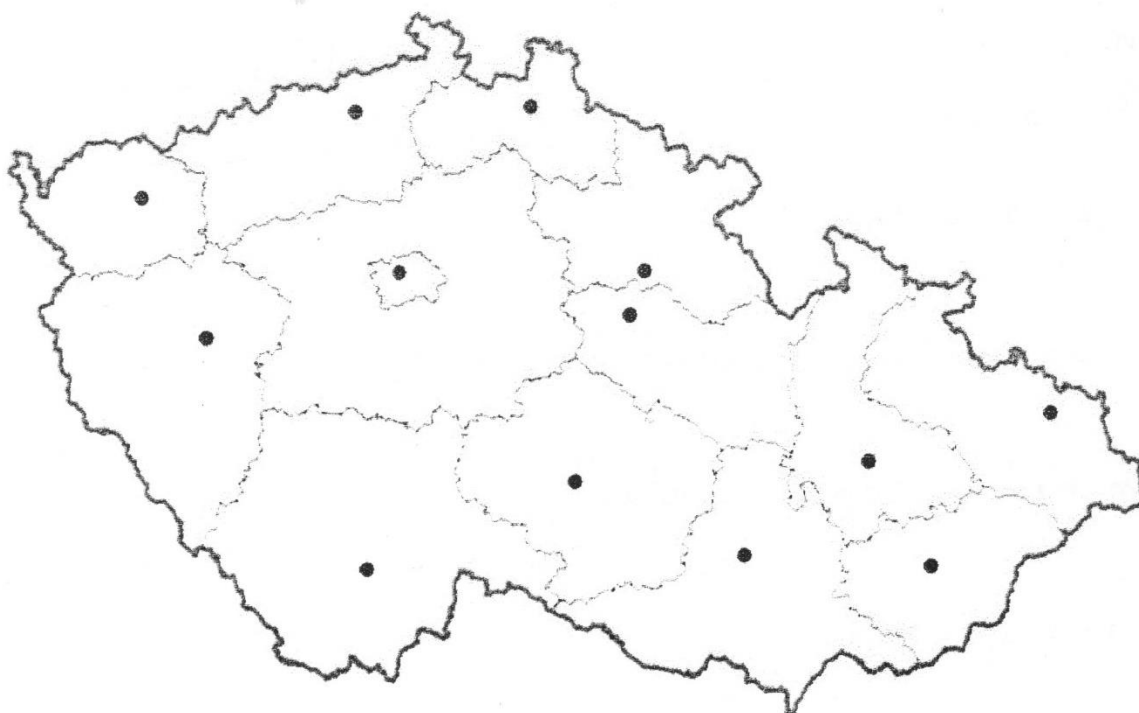
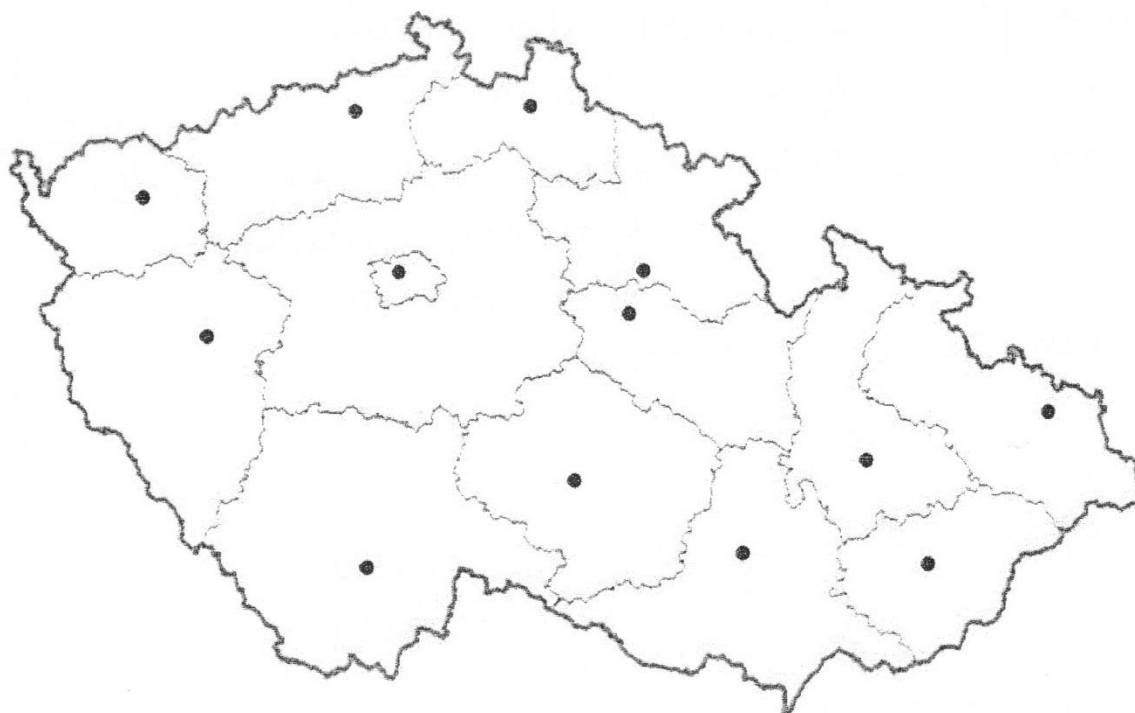
ČaJS 1.-5.6.

Na slepou mapu zapište zpaměti všechny kraje a jejich krajská města. Mapu si zkontrolujte podle učebnice. Chyby si opravte nebo doplňte perem jiné barvy, ať víte, na co se máte ještě naměřit. Pokud se vám nepodařilo vše napsat bez chyby, zkuste to znovu třeba další den. Můžete trénovat i na těchto stránkách

<https://skolakov.eu/vlastiveda-4-trida/kraje-ceske-republiky>

<https://www.geograf.in/cs/> kraje1, kraje 2

ČR - kraje a města

Poté si napište test na opakování počasí a podnebí

Test piště bez předešlého opakování.

Jakmile budete mít test napsaný, tak si vezměte pero jiné barvy a otevřete si učebnici na str. 27-28. Co jste měli špatně si opravte a co jste nevěděli si dopište. Trénujete tím jednu z klíčových kompetencí, a to **vyhledávání informací**. Stejným způsobem to dělali i žáci ve škole.

TEST POČASÍ A PODNEBÍ

1. Počasí je:
  - a) dlouhodobý stav ovzduší
  - b) okamžitý stav ovzduší
- Co neovlivňuje počasí:
  - a) nadmořská výška
  - b) proudění vzduchu
  - c) obyvatelstvo
2. Co není podnebí:
  - a) zataženo
  - b) jaro
  - c) zima
3. Co nepatří mezi srážky:
  - a) led na rybníku
  - b) sněhové vločky
  - c) déšť
4. Co není počasí:
  - a) slunečno
  - b) léto
  - c) deštivo
5. Jaro začíná: _____ Podzim začíná: _____
Léto začíná: _____ Zima začíná: _____
6. Co je to podnebí?
7. V čem měříme teplotu? (jednotka)
Čím měříme teplotu ovzduší?
8. Co ovlivňuje počasí?
  - 1) _____ 3) _____
  - 2) _____ 4) _____
9. Co ovlivňuje podnebí?

V tomto týdnu se s žáky zaměříme na opakování **povrchu a vodstva České republiky**.

Vše je krásně vysvětleno v interaktivní učebnici. (Návod naleznete v 21. úkolu z ČJ)

Na str. 23-27 je kapitola POVRCH ČESKÉ REPUBLIKY

Na str. 28-31 je kapitola VODSTVO ČESKÉ REPUBLIKY

Většina kapitola je namluvena, jsou u nich obrázky a také videa. Stačí kliknout na ikony.

6. POVRCH ČESKÉ REPUBLIKY

POVRCH KRAJINY

Povrch naší planety Země je rozmanitý. Najdeme zde roviny, kopce i vysoká pohoří. Výšku krajiny měříme v **metrech**. Porovnáváme ji s **hladinou moře**, proto ji říkáme **nadmořská výška**.

Na mapě je výška krajiny vyznačena **barvami** a výškovými body s číslem – **kótou**, např. • **1 603 Sněžka**. Naše nejvyšší hora Sněžka má vrchol 1 603 m nad hladinou moře (1 603 m n. m.).

Podle **nadmořské výšky** rozdělujeme krajinu na **nížinu** a **vysočinu**:

1. Krajina s nadmořskou výškou **do 200 m** se nazývá **nížina**.
2. Krajina s nadmořskou výškou **od 200 m výše** se nazývá **vysočina**.

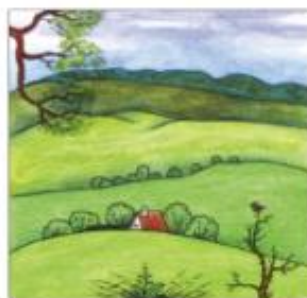

Při cestách si všimnete výškových rozdílů* v krajině.

Nížina je vždy **rovinatá**. Ostatní krajina se podle výškových rozdílů člení na **rovinu**, **pahorkatinu**, **vrchovinu** a **hornatinu**. Hornatiny nazýváme také **hory**.

Rovina je plochá, rovná, málo členitá krajina. V České republice mají rovinatý povrch zpravidla nížiny v dolních tocích řek.

Pahorkatiny a **vrchoviny** jsou kopcovité krajiny. Svahy kopců bývají obrostlé lesy. Příkladem mohou být pohoří ve vnitrozemí ČR.

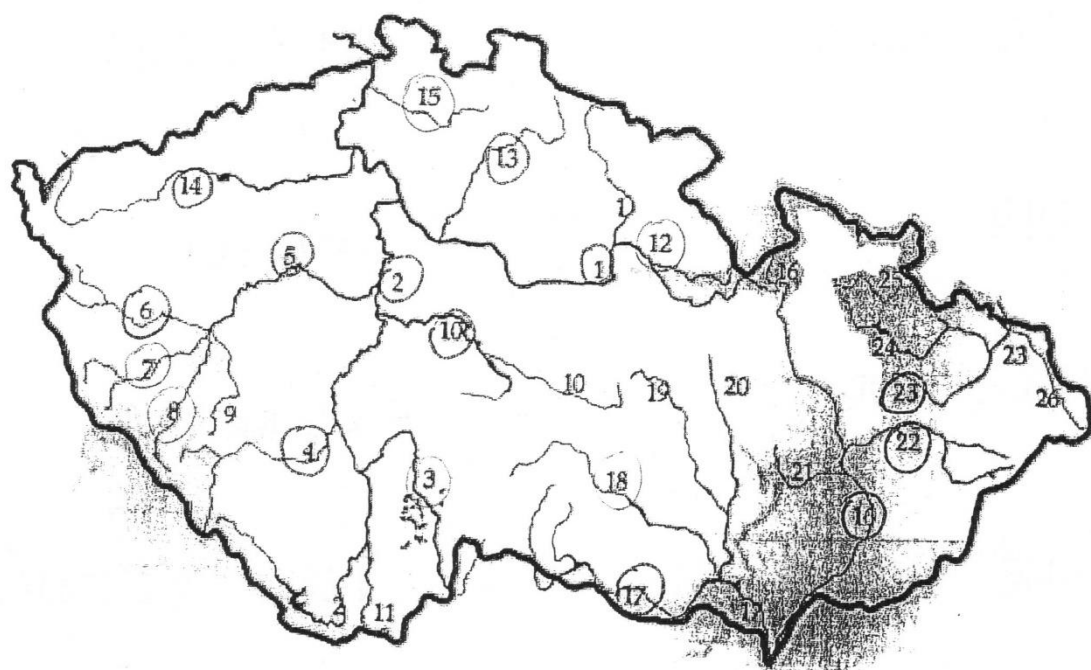
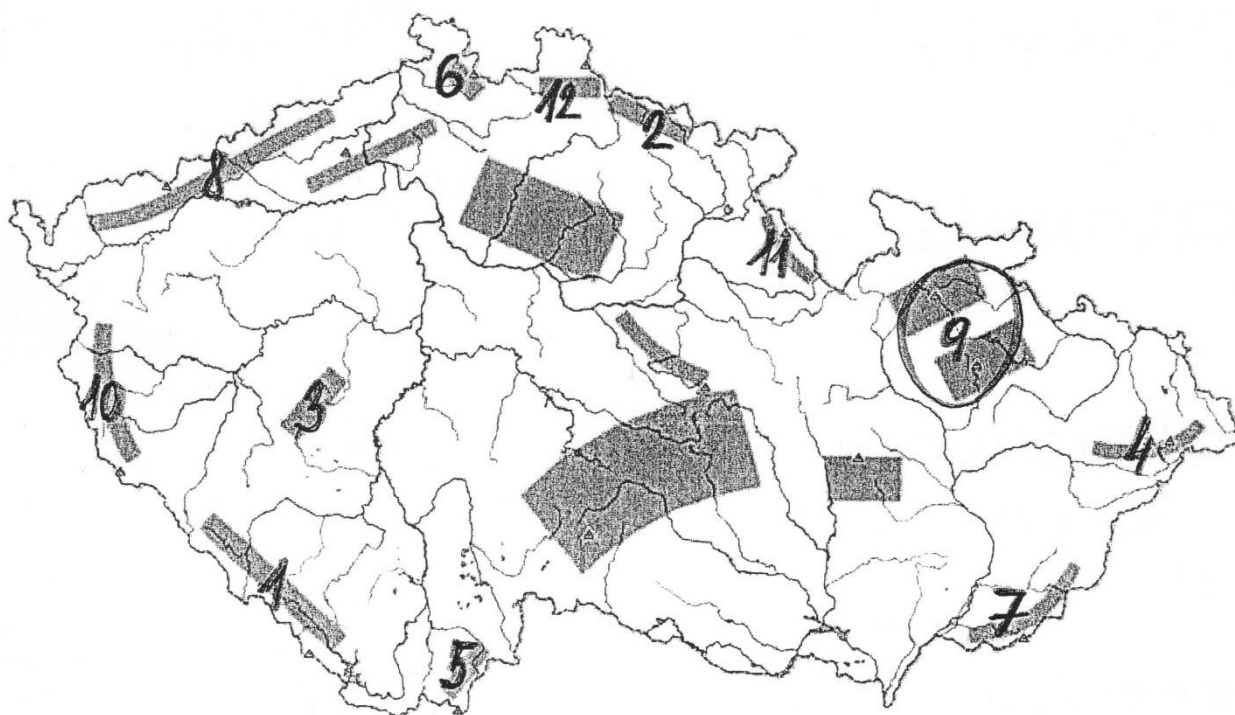

Hornatiny jsou vyšší krajiny se strmými svahy. Odděluje je hluboká údolí. Hornatinami jsou například hraniční pohoří naší vlasti.

* výškový rozdíl – rozdíl nadmořských výšek nejvyššího a nejnižšího bodu ve čtvercích 4 × 4 km

ČaJS 1.-5.6.

Na slepých mapách vyznačte povrch a vodstvo ČR

Přiřadte k pohoří jejich vrcholy

JIZERSKÉ HORY

PRADEJ

KRKONOŠE

PLECHÝ

MORAVSKOSLEZSKÉ
BESKYDY

LUŽ

JESENÍKY

SMRK

ČESKÝ LES

ČERCHOV

UŽICKÉ HORY

LYSÁ HORA

ŠUMAVA

SNĚŽKA

ORLICKÉ HORY

KLÍNOVEC

ŽRUŠNÉ HORY

VELKÁ DEŠTNÁ

10. Ve vnitrozemí České republiky se nacházejí **vrchoviny** a **pahorkatiny**. Svým původem je zajímavé **České středohoří** (nejvyšší hora **Milešovka**), které leží severozápadně od Prahy po obou březích Labe. Najdeme zde hory, které jsou původem sopky (dnes už dávno vyhaslé).

11. Milešovka je naše „největší hora“. Je na ní umístěna meteorologická stanice.

České středohoří

hora Říp

12. Památná hora Říp je sopečného původu. Leží na severozápad od Prahy. Vyhledejte ji na mapě a připomeňte si pověst, která se k ní váže.

Jižně od Prahy nalezneme **Středočeskou pahorkatinu** (nejvyšší vrchol **Drkolná**) a **Brdskou vrchovinu** (nejvyšší vrchol **Tok**).

Na rozhraní Čech a Moravy se rozkládá **Českomoravská vrchovina** s nejvyšším vrcholem **Javořice**.

České středohoří leží na

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
O	M	K	R	T	U	A	L

od Prahy.

Středočeská pahorkatina leží na

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
A	E	L	I	K	R	N	H

od Prahy.

Českomoravská vrchovina leží na

S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
S	T	U	A	J	O	I	E

od Prahy.

13. Při středních a dolních tocích některých řek najdeme úrodné nížiny. Podél středního toku Labe se rozkládá **Polabská nížina**. Okolo středního toku Moravy leží **Hornomoravský úval**, při dolním toku Moravy se nalézá **Dolnomoravský úval** s nejteplejším podnebím u nás. Kolem dolních toků Svatky a Dyje se rozkládá **Dyjsko-svratecký úval**.

Nejnižší bod České republiky se nachází v místě, kde Labe odtéká z území naší vlasti u Hřenska. Zjistěte jeho nadmořskou výšku.

Určete polohu některých nížin a vysočin České republiky vzhledem k vašemu kraji. Leží vaše obec v nížině, nebo ve vysočině?

Zopakujte si:

1. Jak se nazývá nejvyšší hora Čech a zároveň České republiky? Kde leží a jaká je její nadmořská výška?
2. Znáte nejvyšší horu na Moravě? Vyhledejte její nadmořskou výšku.
3. Na mapě z přílohy učebnice ukažte a pojmenujte hraniční pohoří.
4. Které nížiny a vysočiny leží ve vnitrozemí naší republiky? Ukažte je na mapě.

Za správné zodpovězení otázek si v příloze pracovního sešitu vystřihněte, složte a nalepte obr. č. 8.

magnetické horniny: Přírodověda 4, str. 32

hora Říp: Vlastivěda 4 – Hlavní události nejstarších českých dějin, str. II

Pes na hoře Říp: Čítanka 4 nově, str. 78-80

Zde naleznete kvíz na vodstvo.

POVODÍ

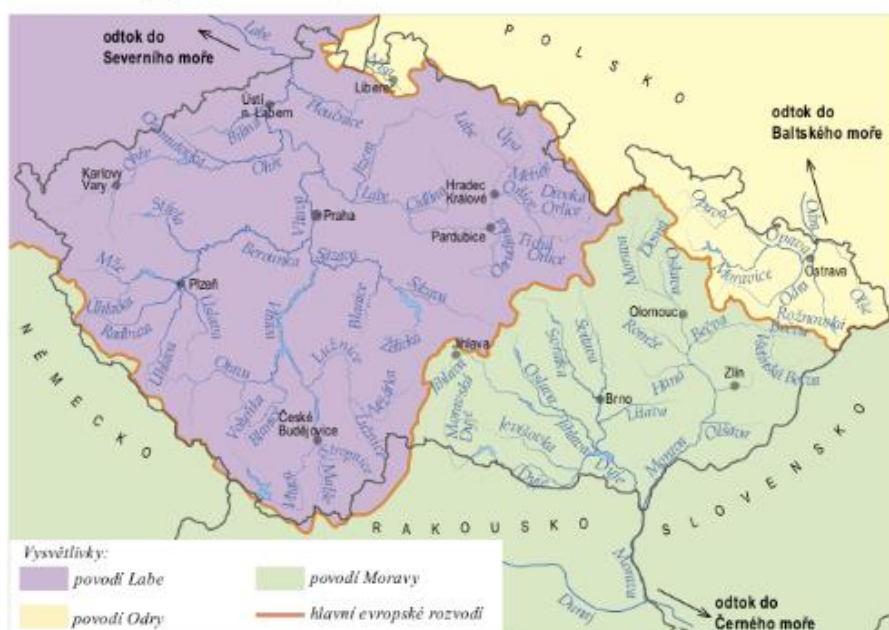
Povodí je území, odkud voda odtéká do jedné řeky. Do povodí řeky zahrnujeme i povodí všech jejích přítoků. *Př.: město Tábor leží na Lužnici, patří tedy do povodí Lužnice. Ta se vlévá do Vltavy, proto celé povodí Lužnice patří do povodí Vltavy. A protože je Vltava přítokem Labe, patří celé povodí Vltavy do povodí řeky **Labe**.* Většina území Čech patří do **povodí Labe**, moravské území do **povodí Moravy** a menší část severních Čech s částí severní Moravy do **povodí Odry**.

ÚMOŘÍ

Území, odkud tečou všechny vody do jednoho moře, nazýváme **úmoří**. Naše území patří do **úmoří Severního, Černého a Baltského moře**.

Labe odvádí vody z Čech do **Severního moře**. **Morava** odvádí vody z Moravy, na Slovensku se vlévá do Dunaje, který ústí do **Černého moře**. **Odra** teče na sever přes Polsko a odvádí vody z části severní Moravy do **Baltského moře**. (Do Baltského moře odtéká i voda z části severních Čech, odvádí ji řeka **Nisa**.)

Hranice mezi povodími se nazývá **rozvodí**. Územím České republiky prochází **hlavní evropské rozvodí** oddělující povodí Severního, Baltského a Černého moře.

mapa – povodí řek a evropská úmoří

V povodí které řeky a v úmoří kterého moře se nachází váš kraj?

Zopakujte si:

1. Co je povodí? Sledujte tok některé řeky svého kraje a určete, do kterého povodí řeky patří.
2. Co je úmoří? Ke kterým úmořím patří území našeho státu?

Za správné zodpovězení otázek si v příloze pracovního sešitu vystřihněte, složte a nalepte obr. č. 11.